

БИОЛОГИЯ / BIOLOGY

УДК 93/94

Ош мамлекеттик университетинин Табият таануу, туризм жана агрардык технологиялар факультети: Болон процессине кабыл алынуучу багыттары

Молдалиев Жоомарт Тумакович

б.и.к., доцент, Ош мамлекеттик университети, Кыргызстан, ORCID: 0000-0001-5525-7629

Аннотация

Бул макалада автор Болон процессинин маңызына кыскача токтолуп, анын Ош мамлекеттик университетинин табият таануу, туризм жана агрардык технологиялар факультетине киргизилишинин тарыхын баяндайт. Ошондой эле дипломдон кийинки билим берүүдөгү артыкчылыктар, профессордук-окутуучулук курамдын окуу-усулдук ишмердүүлүгү жана окуу процессин уюштуруудагы тажрыйбалары мисалдар аркылуу көрсөтүлөт. Макалада Болон процессинин Орто Азияга, анын ичинде Ош мамлекеттик университетинин факультеттерине кирүү жолдору талданып, факультет тарабынан уюштурулган илимий конференциялардын, жаш окумуштуулардын калыптанышындагы ролу белгиленет. Жыйынтыгында автор факультетте окуу процесси Болон процессинде жүрүп жатканын билдирип жыйынтыктайт.

Ачкыч сөздөр: Болон процесси, конференция, кредит, бакалавр, магистратура, PhD, лицензия, артыкчылык, жогорку окуу жай

Шилтеме үчүн: Молдалиев Ж.Т. (2025). Ош мамлекеттик университетинин Табият таануу, туризм жана агрардык технологиялар факультети: Болон процессине кабыл алынуучу багыттары. *Евразия изилдөөлөрү ачык журналы*, №4, бб. 1-15. doi: 10.65469/eijournal.2025.4.1

Киришүү. Болон процесси Кыргызстанга 2012-жылы киргизилгени менен, анын элементтери 2000-жылдардын башында эле даярдык стадиясында иштелип чыккан. Жогорку окуу жайларда кредиттик система киргизилип, Үч баскычтуу билим берүү модели (бакалавр, магистратура, докторантура) орнотула баштады (Азимова Ж., 2024).

Ал эми Ош мамлекеттик университетинин табият таануу жана география факультетинде 2014-жылы магистратура ачылган. Магистратура бөлүмүнүн жетекчилери: № 793. 19.12.2014-15.04.2022 чейин б.и.к., доцент Молдалиев Ж.Т., Сапаров К.К., (30.01.20-03.08.20), 2021-жылы ТТГФнын магистратура бөлүмүнөн география жана туризм магистратура бөлүмү түзүлүп, бөлүм башчы болуп г.и.к. Эргашев С. (01.10.21-26.08.22) дайындалган. Ал 2022-жылы ТТГФнын магистратурасына биригип, Эргашев С. бошотулуп, ордуна Исраилова Г.С. (2022-жылдын 6-апрелинен 26-августуна чейин) иштеген. 2022-жылдын 16.11.22-03.02.23 чейин Юлдашева О.М. жетектеген.

2023-жылдын 03.02.23-20.11.23 чейин Боронбаева А.А., Көчкөнбаева Н.А., 2023-жылдын 20.11.23-19.02.24 чейин иштеди. 2024-жылдын 21-февралынан баштап, бөлүмдү окутуучу Базарбаева Г.Б. жетектеп келүүдө.

2014-жылы 50 магистрант кабыл алынган. Магистратура бөлүмүнүн биринчи чогулушун факультеттин деканы х.и.к., доцент Т.А. Мамытов кызуу куттуктап чогулуш өткөргөн. (1-сүрөт).

Магистратура бөлүмүндөгү 5 багыттын шифри, адистиги жана окуу мөөнөтү

1-таблица

Багыттары	Шифри	Адистиги	Окуу мөөнөтү
Педагогикалык багыты-550000	550100	Табигый илим боюнча билим берүү (профиль: биология, химия, география), (магистр)	2 жыл
Табигый илимдер багыты-520000	520200	Биология (Магистр)	2 жыл
	520100	Химия (Магистр)	2 жыл
	520400	География (Магистр)	2 жыл
Туризм багыты-600200	600200	Туризм (Магистр)	2 жыл

1-сүрөт. 2014-жылдагы биринчи магистранттар

Магистратурага тиешелүү иш кагаздар. Табият таануу жана география факультетинде төмөндөгүдөй 5 багытта магистрдик программалар ачылган: Педагогикалык багытта - 550000 (550100 - Табигый-илимий билим берүү (профиль: биология, химия, география), Табигый илимдер - 520000 (520100 - химия, 520200 - биология, 520400 - география), 600200 - туризм боюнча магистр академиялык даражасын ыйгаруу үчүн 2014-жылдын 27-февралындагы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы лицензия жана аккредитациялоо боюнча Мамлекеттик инспекциясынын чечиминин (протокол №3/27.02.2014) жана №376/1 буйругунун негизинде,

Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин Лицензиялоо боюнча Кеңешинин чечими (№1-5-2 протоколу) менен мөөнөтсүз лицензиялары алынган. Магистратура бөлүмүндө алгылыктуу иштер аткарылган.

ОшМУнун магистратурасы жөнүндө жобосу Ош мамлекеттик университетинин Окумуштуулар кеңешинин 25.01.16-жыл, №116 чечиминин негизинде ректордун (№ 41. 26.01.2016) буйругу менен бекилген. 26.10. 2017-жылы атайын семинарда жана ОшМУнун Административдик кеңешинин 2017-жылдын 28-октябрындагы №7-жыйынында талкууланып, кайрадан ОшМУнун ректорунун 2017-жылдын 30-октябрындагы №1472 буйругу менен бекитилген. (Т.Т. Жумабаеванын редакциясы менен толукталып иштелип чыккан ОшМУнун магистратурасы жөнүндө жобо. ОшМУнун №28 Бюллетени) https://base.oshsu.kg/univer/?lg=1&id_parent=4733

Тиешелүү тармактарда жогорку кесиптик билим берүүнүн магистр программасына тектеш программаларда жогорку кесиптик билим берүү боюнча "Бакалавр" академиялык даражасы же "адис" квалификациясы ырасталган тиешелүү мамлекеттик үлгүдөгү дипломдору бар жарандар кабыл алынат. (КР Өкмөтүнүн 2014-жылдын 16-июнунда берилген №328 токтомуна ылайык).

Магистрдик диссертациянын жобосуна ылайык алынган илимий натыйжаларды, жыйынтыктарды илимий конференцияларда, семинарларда баяндама жасоо, апробациялоо жана илимий макалалар (2ден кем эмес) түрүндө КР ЖАКта катталган (рецензияланган) жыйнактарда, журналдарда (илимий басылмаларда) жарыялоо көрсөтүлгөн. Аткарылган магистрдик диссертациялардын тиркемелеринен тышкары бети 60 беттен аз эмес, ал эми гуманитардык багытта 80 беттен кем болбошу шартталган. (ОшМУнун магистрдик диссертация жөнүндө жобосу. ОшМУнун №29 бюллетени) https://base.oshsu.kg/univer/?lg=1&id_parent=4733

Практикаларды өткөрүү тартиби жөнүндө жобого ылайык окуу планында көрсөтүлгөндөй үч практикага (илимий-изилөө, өндүрүштүк жана педагогикалык) чыгышат. (ОшМУнун магистратурасында практикаларды өткөрүү жөнүндө жобо. ОшМУнун №30 бюллетени). Ар бир практикага күндөлүктөр иштелип чыгып, колдонууга берилген (Жумабаева Т.Т., Молдалиев Ж.Т.). Факультетте магистратура бөлүмү деканат, программа жетекчилер, кафедра башчылар жана магистранттар менен мыкты иштерди алып барган.

2016-жылдын 27-ноябрында магистратура жана PhD доктарантура бөлүмүндө магистранттар үчүн биринчи жолу "Илим фестивалы" өткөрүлгөн.

Магистранттарды 1-курска кабыл алуу аземи жана *"Жаш окумуштуулардын илимий изилдөөлөрү: гипотезалар, практикалык сунуштар, иштелмелер"* аттуу илимий-практикалык конференциясы уюштурулган. <https://base.oshsu.kg/resurs/images/original/JPEG-20240411032728-yah.jpeg>

Илимий-практикалык конференцияга табият таануу жана география факультетиндеги бардык багыттардын магистранттары активдүү катышкан.

Магистратура жана PhD доктарантура бөлүмүнүн башчысы Ж.Т. Жумабаева тарабынан ОшМУнун ректоруна билдирүү берилген.

ОшМУнун ректору К.А. Исаковдун 2017-жылдын 28-февралындагы №237 буйругу менен 23-апрель *"Магистратура күнү"* деп белгиленген. https://base.oshsu.kg/univer/?lg=1&id_parent=4576

Магистратура күнүнө арналган "Магистратуранын келечеги жана учурдагы маселелери - методологиясы" аттуу тегерек стол, атайын сынактар уюштурулган. Жыйынтыгында "Мыкты бөлүм" номинациясынын 2-орунун табият таануу жана география факультетинин магистратура бөлүмүнүн башчысы, доцент Ж.Т. Молдалиев жеңип алган.

ОшМУнун табият таануу жана география факультетиндеги жаңы ачылган магистратура бөлүмүнүн башчысы, Ж.Т. Молдалиевге магистрдик программанын жетекчилерин тактоо тапшырмасы берилип, биринчи программа жетекчилери сунушталып дайындалган.

ТТГФнын магистратура бөлүмүнүн
баишчысы, учурда ОшМУнун аспирантура
жана докторантура бөлүмүнүн баишчысы,
б.и.к., доцент Молдалиев Ж.Т.

<https://postgraduate.oshsu.kg/>

520200 - Биология-багытынын
программа жетекчиси б.и.д.,
профессор Тажибаев Акынбек

520100 - Химия багытынын программа
жетекчиси х.и.д., профессор
Алтыбаева Д.Т.

520400 - География багыты боюнча
программа жетекчиси г.и.д.,
профессор Матикеев К.М.

550100 - Табигый-илимий билим берүү 600200-Туризм багыты боюнча
багытынын программа жетекчиси б.и.д., программа жетекчиси г.и.к., доцент
профессор Жумабаева Т.Т. Алайчиев Э.К.

Магистратура бөлүмүн тейлөөчү кафедралар. Магистратура бөлүмүндө 6 кафедра жана факультеттерден (математика, информатика, философия) багыттарынан профессордук окутуучу курамынын сапаттык көрсөткүчү 100%ды түзгөн, ал төмөндөгү 2-таблицада көрсөтүлдү.

Табият таануу жана география факультетинин магистратура бөлүмүн тейлөөчү профессордук-окутуучу курамы.

2-таблица

№	Кафедранын аталышы	ОПКнын жалпы курамы 100%	Илимдин докторлору, профессорлор	Илимдин кандидаттары, доценттер
1	Ботаника, ЖБД жана БОУ кафедрасы	10	3	7
2	Зоология жана жалпы экология кафедрасы	10	-	10
3	Жалпы химия жана ХЭК	7	1	6
4	ФАОХТ жана ХТ кафедрасы	7	1	6
5	Экономикалык, социалдык жана саясий география кафедрасы	4	1	3
6	Физикалык география, колдонмо геодезия жана ТТК кафедрасы	5	1	4
7	Математика, информатика, философия багыттарынан	4	1	3

ФАКУЛЬТЕТ БОЮНЧА:	47	8	39
--------------------------	-----------	----------	-----------

Факультетте магистратура ачылгандан бери жетектеп келе жаткан кафедра башчылар: г.и.д., проф. Матикеев К., б.и.д., проф. Тажибаев А., д.х.н., проф. Алтыбаева Д.Т., к.б.н., доц. Абдыкааров А.М., к.т.н., доцент Полотов И.Ж., к.г.н., доц. Шербаева З.Э., к.п.н., доц. Эмилбекова Д.А.

Магистратура бөлүмүндө аткарылган иштерге анализдер. 2016-жылы магистратура бөлүмүндө 520200 - Биология, 520100 - Химия, 520400 - География жана 600200 - Туризм багыттары боюнча алгачкы 41 магистрант бүткөн, 82 илимий макала ОшМУнун жана чет элдик илимий журналдардан жарык көрдү ал төмөндөгү 3-таблицада көрүнүп турат.

Магистратура бөлүмүндөгү багыттары боюнча магистранттардын саны, артыкчылык менен бүтүргөндөрдүн саны жана жобо боюнча макалалардын саны көрсөтүлдү (3-табл.).

3-таблица

Магистратуранын багыттары	Магистранттардын саны/артыкчылык менен бүтүргөндөр	Жобо боюнча макалалардын саны
520200-Биология	20/9	40
520400-География	8/3	16
520100-Химия	7/2	14
600200-Туризм	6/1	12
Чет элдик магистранттар биология жана химия багыттары боюнча магистратураны бүтүргөн		
Акын Мехмет (Турция), 520200-Биология	2016	
Адем Челебилер (Турция), 520100-Химия	2017	

Магистратура бөлүмүнүн 2017-2018-окуу жылында 520200-Биология, 520100-Химия, 520400-География багыттары боюнча төмөндөгүдөй 16 магистрант бүттү, 22 илимий макала жарык көрдү.

Бүтүрүүчү магистранттар ОГПИ, ОшТУ, ЖаМУ, БатМУ, ОшМУда жана колледждеринде эмгектенишет. Андан сырткары, областтык, шаардык лабораторияларда иштеп келишет.

2017-жылы Кыргыз Республикасынын илим жана техника тармагы боюнча мамлекеттик сыйлыгынын лауреаты, Кыргыз Республикасынын Билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер, х.и.д., профессор Д.Т. Алтыбаеванын 70 жылдык мааракесине арналган эл аралык илимий конференциясы мыкты деңгээлде өткөрүлгөн.

<https://base.oshsu.kg/univer/temp/url/ilim/2017-s-6-2.pdf>

ОшМУнун магистратура жана PhD доктарантура бөлүмүнүн башчысы б.и.д., профессор Т.Т. Жумабаеванын демилгеси менен магистранттар үчүн “Записки молодых ученых” деген аталыштагы рецензияланган журналы негизделген. 14.06.2018 г. Серия РСМИ №0000810. ISSN: 1694-8076; ISSN: 1694-8084 (электрондук версиясы). Башкы редактор филол. и.д., профессор К.А. Исаков, жооптуу редактор б.и.д., профессор Т.Т. Жумабаева. <https://base.oshsu.kg/resurs/document/m-01.pdf>

ОшМУда 2019-жылдын 21-23-апрелинде Түрк дүйнөсүнүн табигый илимдер жана медицина боюнча I эл аралык конгресси Кыргызстан-Түркия тең төрагалык кылуу менен өткөрүлгөн. Анда президенттери шайланып (б.и.д., проф. Т.Жумабаева, Prof. Dr. Onur

ATAKİŞİ), магистранттар үчүн эл аралык деңгээлде уюштурулган. “Түрк дүйнөсүнүн табигый илимдер жана медицина боюнча I Эл аралык Конгресси” бул Түрк дүйнөсүндөгү үлкөн аалымдарды расмий бириктирген алгачкы чоң илимий иш-чара болуп эсептелет.

<https://base.oshsu.kg/resurs/document/m-02.pdf>

Илимий макалалары чыккан магистратура бөлүмүндөгү 5 багыттын шифри, адистиги жана окуу мөөнөтү буйруктардын негизинде көрсөтүлгөн (4-табл.)

4-таблица

№	Шифр	Адистиги	Окуу жылдары		
Б.: № 77/4м. 2016, № 131/4м.2017, №162/4м. 2018.					
Табигый илимдер - 520000 (520100-химия, 520200- биология, 520400- география)					
1	520100	Химия (магистр)	2015-2016-жж. 7-магистр 14 макала.	2016-2017-жж. 8 магистр 16 макала.	2017-2018-жж. 5 магистр 10 макала.
2	520200	Биология (магистр)	2015-2016-жж. 20- магистр 40 макала.	2016-2017-жж. 7 магистр 14 макала.	2017-2018-жж. 20 магистр 40 макала.
3	520400	География (магистр)	2015-2016 жж. 7- магистр 14 макала.	2016-2017-жж. 1 магистр 1 макала.	2017-2018-жж. 8 магистр 16 макала.
600200-Туризм					
1	600200	Туризм (магистр)	2015-2016-жж. 6 магистр 12 макала.	Кабыл алынган эмес	2017-2018-жж. 6 магистр 12 макала.
Табигый-илимий билим берүү - 550000 (550100-профиль биология, химия, география)					
1	550100	Табигый илимдер (профиль: биология)	Кабыл алынган эмес	Кабыл алынган эмес	2017-2018-жж. 14 магистр 28 макала

Табият таануу жана география факультетинин алгачкы магистранттары төмөндөгү сүрөттөрдө көрсөтүлдү.

2018-2019-окуу жылында 100дөн ашык магистрант кабыл алынып, ийгиликтүү бүтүрүшкөн. 2019-жылы табият таануу жана география факультетинде шайлоо болуп, шайлоонун негизинде (Б.: №23 21.01.2019-ж.) г.и.д., профессор А.Г. Низамиев декан болуп эмгектенип келүүдө.

2019-жылдын 23-декабрында ОшМУнун Окумуштуулар кеңешинин чечими менен КР билим берүүсүнө эмгек сиңирген ишмер г.и.д., профессор Курманаалы Матикеевдин туулган күнүнө карата жыл сайын 5-декабрда салттуу түрдө өтүлүүчү “Матикеевдик окуулары” географиялык илимий семинарынын жобосу бекитилген жана илимий баяндамалар жыйнагы басмадан чыгарууга сунушталган. Аны декан сунуштаган.

<https://base.oshsu.kg/resurs/images/original/JPEG-20240411032719-yah.jpeg>. Учурда 2019-2023-жылдары чыгып келет.

2020-жылы ОшМУнун 80 жылдыгына арналган “Аймактарды өнүктүрүү жана өлкөнү санариптештирүү шарттарындагы билим берүү жана илимдин актуалдуу маселелери” аталышындагы эл аралык илимий-практикалык конференцияга факультеттин ОПК жана магистранттары активдүү катышкан. 2020-жылдын 26-мартынан “б.и.д., профессор Б.К. Кулназаровдун окуулугу” магистранттар үчүн өткөрүлүп, жыл сайын уланып келет. <https://www.oshsu.kg/kg/news/3324>

Бүгүн, 9-декабрда Ош мамлекеттик университетинде Кыргызстандын Улуттук Илимдер академиясынын академиги, химия илимдеринин доктору, профессор Бектемир Мурзубраимовдун 85 жылдык мааракеси белгиленди. <https://www.oshsu.kg/kg/news/3794>

2021-жылы Кыргыз республикасынын билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер “Данк” медалдын ээси б.и.д., профессор Б. Каримова атындагы өсүмдүктөрдүн биологиялык көп түрдүүлүгү окуу-илимий лабораториясынын ачылышына арналган илимий семинар өткөрүлгөн. Факультеттин магистранттары активдүү катышкан.

<https://base.oshsu.kg/resurs/images/original/JPEG-20240411032648-yah.jpeg>.

Илимий макалалары чыккан магистратура бөлүмүндөгү 5 багыттын шифри, адистиги жана окуу мөөнөтү буйруктардын негизинде көрсөтүлгөн (5-табл.)

5-таблица

№	Шифр	Адистиги	Окуу жылдары		
Б.: № 631/4м. 2019, № 1103/4м.2020, №2454-О/21.2021.					
Табигый илимдер 520000 (520100-химия, 520200- биология, 520400- география)					
1	520100	Химия (магистр)	2018-2019-жж. 12 магистр 24 макала.	2019-2020 жж. 10- магистр 20 макала.	2020-2021-жж. 14 - магистр 14 макала.
2	520200	Биология (магистр)	2018-2019-жж. 16 магистр 32 макала.	2019-2020-жж. 16 магистр 32 макала.	2020-2021-жж. 9 магистр 9 макала.
3	520400	География (магистр)	2018-2019 жж. 6- магистр 12 макала.	2019-2020 жж. 11 магистр 22 макала.	2020-2021-жж. 10 магистр 10 макала.
600200-Туризм					
1	600200	Туризм (магистр)	2018-2019-жж. 8 магистр 16 макала.	2019-2020-ж. 10 магистр 20 макала.	2020-2021-жж. 8 магистр 8 макала.
Табигый-илимий билим берүү - 550000 (550100-профиль биология, химия, география)					
1	550100	Табигый илимдер (профиль: биология)	2018-2019-жж. 10 магистр 20 макала.	2019-2020-жж. 12 магистр 24 макала.	2020-2021-жж. 9 магистр 9 макала.

Эл аралык деңгээлде факультетте илимий практикалык конференциялар уюштурулуп келет. 2021-жылдын 17-апрелинде Түркия мамлекетинин Кавказ университетинин Prof. Dr. Onur ATAĞIŞI Ош мамлекеттик университетинин Табият таануу жана география

факультетинин бакалавриат жана магистратура багытында окуган студенттерге конок лекция өттү. Лекциянын темасы: Гормондор. Магистранттар жана студенттер суроолоруна жооп алып, абдан кызуу талкуулашты. ТТГФнын деканы г.и.д., профессор Низамиев А.Г., б.и.д., профессор Жумабаева Т.Т., б.и.к., доцент Стамалиев К. Ы., б.и.к., доцент Юлдашева О.М., б.и.к., доцент Молдалиев Ж.Т. ж.б. Prof. Dr. Onur Atakişi ыраазычылык билдирип, кызматташуунун улануусун белгиледи.

Dr. Onur Atakişi Түркиянын кавказ университетинин <https://www.kafkas.edu.tr/fef/tr/duyuru/Prof-Dr-Onur-ATAKisi-Kirgizistan-Osh-Devlet-universitesinde-lisansustu-dersi-vermistir-15677> сайтына жарылады.

Магистратура бөлүмүндө Табият таануу жана география факультетинин мыкты жамааты эмгектенип келет.

https://base.oshsu.kg/univer/?lg=2&id_parent=1462

ОМПИнин (учурдагы ОшМУ) тарыхында ошол кездеги ректорлордун катарын толуктаган Ботбаева Мира Махмудовна, Мурзубраимов Бектемир Мурзубраимовичтин педагогдук чеберчилигин, шакирттерин айта кетүүгө болот. Ошондой эле Коңурбаев Эрик Өмүрзакович, Алышбаев Бозум Алышбаевич, Штраухман Эльвира Александровна, Каримова Бурул Каримовна, Жумабаев Черик Жанетович, Кашкараева Клара Исаковна, Ярошенко Николай Николаевич сыяктуу устаттардын шакирттери эмгектенип келет. Магистратура бөлүмүнүн жалпы окутуучу профессордук курамы (5-табл.).

5-таблица

№	Ф.А.А.	Кызматы, илимий даражасы жана илимий наамы
1.	Молдалиев Ж.Т.	Магистратура бөлүмүнүн башчысы, учурда аспирантура жана докторантура бөлүмүнүн башчысы, б.и.к., доцент
2.	Мурзубраимов Б.М.	Академик, х.и.д., профессор
3.	Матикеев К.М.	Программа жетекчи, г.и.д., профессор
4.	Каримова Б.К.	б.и.д., профессор
5.	Тажибаев А.	Программа жетекчи, б.и.д., профессор
6.	Жумабаева Т.Т.	Программа жетекчи, б.и.д., профессор
7.	Алтыбаева Д.Т.	Программа жетекчи, х.и.д., профессор
8.	Низамиев А.Г.	Декан, г.и.д., профессор
9.	Абдуллаева М.Д.	г.и.д., профессор
10.	Мамытов Т.А.	х.и.к., доцент
11.	Жапаров Т.	х.и.к., доцент
12.	Исмаилов К.	х.и.к., доцент
13.	Коланов О.	б.и.к., доцент
14.	Абылаева Б.А.	б.и.к., доцент
15.	Абжамилев С.Т.	б.и.к., доцент
16.	Абдыкааров А. М.	б.и.к., доцент
17.	Садыкова Г.	б.и.к., доцент
18.	Эркебаев Т.К.	б.и.к., доцент
19.	Суйунбекова А.	х.и.к., доцент
20.	Сапаров К.К.	х.и.к., доцент
21.	Эмилбекова Д.А.	п.и.к., доцент
22.	Каримов Б. А.	б.и.к., доцент
23.	Алтыбаев К.И.	б.и.к., доцент
24.	Аккулов А.У.	г.и.к., доцент

25.	Алайчиев Э. К.	г.и.к., доцент
26.	Шербаева З.Э.	г.и.к., доцент
27.	Сатыбалдиев Б. С.	г.и.к., доцент
28.	Абдулазизов Т. А.	х.и.к., доцент
29.	Турдубаева Г.	п.и.к., доцент
30.	Көчкөнбаева Н.А.	б.и.к., доцент
31.	Полотов И. Ж.	т.и.к., доцент
32.	Муратова Р.Т.	б.и.к., доцент
33.	Юлдашева О.М.	б.и.к., доцент
34.	Атабеков У.	б.и.к., доцент
35.	Самиев К.Т.	г.и.к., доцент
36.	Жапаров О.Т.	х.и.к., доцент
37.	Обдунов Э.	г.и.к., доцент
38.	Эргашев С.	г.и.к., доцент
39.	Исраилова Г.С.	б.и.к., доцент
40.	Боронбаева А.А.,	б.и.к., доцент
41.	Исаков К.	филос.и.д., профессор
42.	Сопуев У.А.	ф.-м.и.к., доцент
43.	Эркебаев У.З.	ф.-м.и.к., доцент
44.	Дуванаева К.Т.	п.и.к., доцент.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2024-жылдын 27-августундагы «Жогорку окуу жайдан кийинки кесиптик билим берүүнүн PhD/тармак боюнча докторантурасын уюштуруу жана философия доктору PhD/тармак боюнча доктор окумуштуулук даражасын ыйгаруу тартиби жөнүндө» № 517 токтому бекилген. Кыргыз Республикасынын 2023-жылдын 11-августунда № 179 «Билим берүү жөнүндө» мыйзамы чыккан. ОшМУнун табият таануу, дене тарбия, туризм институтунда (баштагы табият таануу жана география факультетинде) ОшМУнун ректорунун 2024-жылдын 3-декабрындагы № 6949-ФХД/24 буйругунун негизинде 520200 – биология багытына (лицензия № LU202400026), ал эми 600200 - туризм багытына (лицензия № LU202400027) алынып, PhD докторантура ачылды.

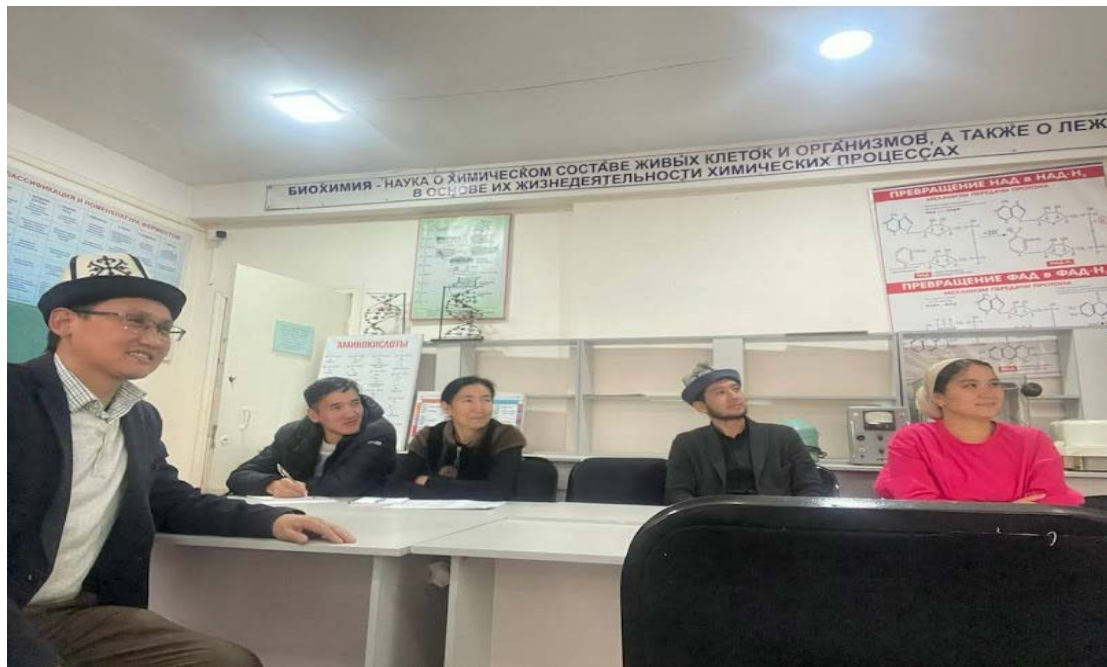

600200-туризм багытынын PhD программа жетекчиси, г.и.д., профессор
Низамиев А.Г.

520200 -биология багытынын PhD программа жетекчиси б.и.к., доцент
Абдыкааров А.М.

600200-туризм багытынын PhD программа жетекчиси, г.и.д., профессор А.Г. Низамиев жана 520200-биология PhD программасынын башчысы, б.и.к., доцент А.М. Абдыкааров дайындалып ийгиликтүү иштеп келе жатышат. Алгачкы биология багыты боюнча докторанттар (Кубаныч уулу Жумабек, Мамырова Г. А., Матибали уулу Шерали, Маткеримова Ф.К. Таиржанова М.Т, Каримова Ж. К., Бопоев Н.О.) туризм боюнча (Базарбаева Г.) ийгиликтүү окуп жатышат. <https://postgraduate.oshsu.kg/>

КОЛДОНУЛГАН АДАБИЯТТАР

1. Азимова, Ж. (2024). Болонский процесс в Кыргызстане: результаты реформы. *Вестник ОшГУ. История*, (2(5), 14-19. [https://doi.org/10.52754/1694867X_2024_2\(5\)_3](https://doi.org/10.52754/1694867X_2024_2(5)_3)
2. Кыргызская Республика официально о вступлении в Болонский процесс не заявляла // <https://www.news-asia.ru/view/ks/interview/15494>
3. Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши. (2023). Билим берүү жөнүндө (№ 179).
4. Кыргыз Республикасынын Өкмөтү. (2024). Жогорку окуу жайдан кийинки кесиптик билим берүүнүн PhD/тармак боюнча докторантурасын уюштуруу жана философия доктору (PhD)/тармак боюнча доктор окумуштуулук даражасын ыйгаруу тартиби жөнүндө (№ 517).

Открытый журнал евразийских исследований, 2025, №4, сс. 1-15

doi: 10.65469/ejournal.2025.4.1

ejournal.ilimbilim.kg

БИОЛОГИЯ / BIOLOGY

УДК 93/94

Факультет естествознания, туризма и аграрных технологий Ошского государственного университета: направления поступления в Болонский процесс

Молдалиев Жоомарт Тумакович

к.б.н., доцент, Ошский государственный университети, Кыргызстан, ORCID: 0000-0001-5525-7629

Аннотация

В данной статье автор кратко затрагивает суть Болонского процесса и описывает историю его внедрения на факультете естествознания, туризма и аграрных технологий Ошского государственного университета. Также на примерах демонстрируются преимущества последипломного образования, учебно-методическая деятельность профессорско-преподавательского состава и опыт организации учебного процесса. В статье анализируются пути проникновения Болонского процесса в Среднюю Азию, в том числе на факультеты Ошского государственного университета, и отмечается роль научных конференций, организованных факультетом, в становлении молодых ученых. В заключение автор констатирует, что учебный процесс на факультете осуществляется в рамках Болонского процесса.

Ключевые слова: Болонский процесс, конференция, кредит, бакалавр, магистратура, PhD, лицензия, преимущество, высшее учебное заведение

Open Journal of Eurasian Issues, 2025, no. 4, pp. 1-15

doi: 10.65469/ejournal.2025.4.1

ejournal.ilimbilim.kg

БИОЛОГИЯ / BIOLOGY

УДК 93/94

Faculty of Natural Sciences, Tourism and Agrarian Technologies of Osh State University: Admission Directions in the Bologna Process

Moldaliev Zhoomart Tumakovich

Ph.D., Associate Professor, Osh State University, Kyrgyzstan, ORCID: 0000-0001-5525-7629

Abstract

In this article, the author briefly touches on the essence of the Bologna Process and describes the history of its implementation at the Faculty of Natural Sciences, Tourism, and Agricultural Technologies at Osh State University. Examples are also provided to demonstrate the advantages of postgraduate education, the teaching and methodological activities of the faculty, and the experience of organizing the educational process. The article analyzes the ways in which the Bologna Process has been introduced to Central Asia, including the faculties of Osh State University, and notes the role of scientific conferences organized by the faculty in the development of young scientists. In conclusion, the author states that the educational process at the faculty is carried out within the framework of the Bologna Process.

Keywords: Bologna process, conference, credit, bachelor's degree, master's degree, PhD, license, advantage, higher education institution